

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-9-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

בשעה 20:00

בית נאמן

מוצ"ש תולדות, ג' בכסלו תשפ"ב

נושאי השיעור:

א. "הנה אנכי הולך למות" (בראשית פסוק ל"ב), וכי כולם חיים לעולם ורק עֵשָׂו הולך למות?! ב. "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה" (בראשית כ"ה, ל'). מה זה הלעיטני? ג. אם מברכים "בורא נפשות" אחרי אכילת לֶבֶן או פריגורט וכדומה. ד. פדיון הבן בלילה ולפני שעבר כ"ט י"ב תשצ"ג. ה. כמה שיעור הפדיון? ו. בפדיון יש תועלת גם לגוף גם לנשמה. ז. "אשר קידש עובר במעי אמו". ח. "אל תחטאו בילד". ט. הטעם שישמעאל לבסוף עשה תשובה ואילו עֵשָׂו לא עשה. י. שמות נשות עֵשָׂו. יא. זהירות מהריסת חומת השבת והכשרות. יב. למה בירך הקב"ה את יצחק באותה ברכה פעמיים? יג. למה קרא יצחק לבאר "שבעה"? יד. תתן אמת ליעקב. טו. אם היה ה"קול קול יעקב" למה יצחק בירך אותו? טז. ברכת הטוב והמטיב על יין בליל הסדר. יז. אין מפטירין אחר הפסח.

אם מברכים "בורא נפשות" אחרי אכילת לבן או פריגורט וכדומה

ג. ויש לנו עוד מקור מיהדות ספרד באותה תקופה - האזהרות של רבי יצחק בר ראובן. כתוב שם: "ולועטי הדם בחלליהם, רעה תבוא עליהם". מה זה לועטי הדם? אוכלים דם. למה כתבת לועטי? אין שם לא חרוז ולא משקל. אפשר לומר "אוכלי הדם" ואפשר לומר "שותי הדם". בתורה נמצא (ויקרא י"ז י"ב): "כל נפש מכם לא תאכל דם", וביחזקאל (ל"ט, י"ז) כתוב: "ואכלתם בשר ושתייתם דם". שתייתם מלשון שתיה. ולמה כתב מלה מוזרה "ולועטי הדם" שמופיעה פעם אחת בתנ"ך? אלא בגלל שהדם הוא סמך, לא שותים אותו בקלות, לכן נקרא לועט. אותו דבר הרמב"ם כתב "שיהיה ראוי לאכילה וללועט". כלומר כל דבר שאתה לא שותה אותו, אלא לועטים אותו, לוקחים אותו כמו פריגורט ולֶבֶן, גם עליו תברך. לא תברך מזונות כי אחרי הכל הוא חלב, אבל דינו כמו אכילה שאחריו מברכים ברכה אחרונה, יש אומרים כיון שזו [הלבן, הפריגורט וכיו"ב] שתיה, לכן לא מברכים ברכה אחרונה אלא עד שיאכל רביעית בבת אחת. ככה דעת הרב עובדיה ע"ה (שו"ת יבי"א ח"ה חאו"ח סי' י"ח אות ט) שמי שאוכל פריגורט וכיו"ב לא יברך עליו ברכה אחרונה, כי לא אכלת אותו בבת אחת, אלא לאט לאט. אבל כנראה מלשון הרמב"ם שגם על פריגורט וכדומה מברכים בסוף ברכת בורא נפשות [גם אם לא שתה רביעית בבת אחת]. וזה פירוש "הלעיטני נא" - נגיד עדשים לא שותים אותו ולא לועטים אותו, אלא לועטים אותו בכף. שם בתוך הפה ובולע אותו לאט לאט.

פדיון הבן בלילה ולפני שעבר כ"ט י"ב תשצ"ג

ד. אחר כך נאמר: "ויאמר יעקב מכרה כיום את בכורתך לי. ויאמר עֵשָׂו הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה" (בראשית כ"ה, ל"א-ל"ב). מהי הבכורה הזאת? עבודה בבית-המקדש וירושה פי שנים ועוד. היום כל ישראלי שגולד לו בן בכור חייב לפדות אותו בליל השלושים ואחד. מה זה שלושים ואחד? אם נולד למשל ביום שני בשבוע, עד יום שני כעבור ארבעה שבועות זה עשרים ותשעה ימים. יום שלישי זה שלושים יום, שלישי בלילה - ליל רביעי, זה נקרא ליל שלושים ואחד. ואפשר לעשות פדיון גם בלילה, בג'רבא עשו תמיד בלילה. ביום היו טרודים, אז בלילה היו עושים בין אם עברו כ"ט י"ב תשצ"ג, ובין אם לא עברו. דעת הש"ך (י"ד סי' ש"ה ס"ק ט"ו) שצריך לעבור מרגע הלידה עשרים ותשעה ימים, שתיים עשרה שעות וארבעים וארבע דקות וחלק אחד (זה עוד כמה שניות). אבל הרב עובדיה ע"ה האריך בשו"ת יביע אומר (ח"ה חיו"ד דעה סימן כ"ה²), ובין השאר (אות"ד) הביא הוכחה ממנהג ג'רבא שעושים פדיון בתחלת הלילה. איך עושים בתחלת הלילה אם עוד לא הגיע שלושים יום משעת הלידה? אלא לא צריכים כי מקצת היום ככולו. כמו שאומרים לגבי ברית מילה, תינוק

2. איך אני זוכר את הסימן? כי למדתי אותו בבית לוינישטיין, שכבתי, וקראתי קראתי.

וכי כולם חיים לעולם ורק עֵשָׂו הולך למות?!

א. שבוע טוב ומבורך! נדבר על פרשת השבוע. בפרשה יעקב ועֵשָׂו מתחרים על הבכורה. יעקב מבקש מעֵשָׂו: "מכרה כיום את בכורתך לי" (בראשית כ"ה, ל"א). ועֵשָׂו אומר לו: מה אני צריך אותה? "הנה אנכי הולך למות" (שם פסוק ל"ב). אבל וכי רק הוא הולך למות? כל העולם הולכים למות. מה החידוש? אז יש אומרים (ראה פרקי דרבי אליעזר פרק כ"ד) שבאותו היום עשו נלחם בנמרוד וחסל אותו. לקח את הבגדים שלו ובא בהם הביתה. מצד אחד זכה לבגדים כאלה שהגיעו ממקום טוב מאד - מגן עדן, ומאידך הוא מפחד שיתנפלו עליו אנשי נמרוד. הרי נמרוד היה מלך, יבואו אנשים שלו ויחסלו אותו גם כן. לכן אמר "הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה". ואחר כך אחרי כמה ימים חזר בו. אמר "את בכורתך לקח והנה עתה לקח ברכתי" (כ"ז, ל"ו).

ביאור תיבת "הלעיטני"

ב. לפני כן נאמר שעֵשָׂו אמר "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה" (בראשית כ"ה, ל'). מה זה הלעיטני? רש"י מפרש שאמר לו אני אשכב, ותקח את הסיר ותשפוך ישר לתוך הפה. עֵשָׂו מג'נון-משוגע, מה הוא, גמל שמלעיטים אותו?!... (רש"י כתוב: כמו ששנינו אין אובסין את הגמל אבל מלעיטין אותו" - שבת דף קנ"ה ע"ב). אבל יש פירוש אחר, חכמי ספרד משתמשים במלה הזאת - הלעיטני, לכוונה אחרת. כל דבר שלא שותים אותו ולא לועטים אותו אלא הוא באמצע, לא מוצק שלועטים אותו, ולא נוזל ששותים אותו, אז אומרים עליו מלה מסויימת - "לועטים" אותו. הרמב"ם כתב (פ"ג מהלכות ברכות ה"ג) בדבר שלועטים אותו מברכים עליו מזונות. כמו האוכל שידוע בג'רבא - זמיטה, בגמרא (ברכות דף ל"ח ע"א) נקרא "שתייתא", אם היא רכה מברכים עליה שהכל ואם זו עבה מברכים עליה מזונות. מה זה עבה? לא שלועטים אותה, אלא שהיא באמצע. כמו למשל - לֶבֶן, פריגורט. זה נקרא לועטים. ומאיפה אני יודע שככה מפרשים בספרד? הרמב"ם כתב (שם) כל אוכל "שיהיה ראוי לאכילה וללועט" מברכים עליו מזונות, יש חכמים שלא הבינו את המלה הזאת. מה זה ללועט? החליפו אותה בסמך - ללועסו. אבל במקורות ראשונים כתוב ללועטו. מה זה ללועסו?!

1. [הערת המערכת: השיעור נמסר בבית המלון "ניר עציון", שם התקיימה 'שבת בוגרים']. ישר כח לפייטן בני ברדא ששר לנו "על בית זה ויושביהו". אנחנו מכירים את רבי יוסף חיים ע"ה בהלכה באגדה ובמוסר. בשירה לא מכירים. אבל אומרים שהוא חיבר מאתים שירים! ומהם נשארו רק חמשים. ויש לו חן מיוחד בשירים שלו. למשל הפיוט הזה "על בית זה ויושביהו", כל פעם מסתיים בפסוק או בביטוי מסוים מדברי חכמים. "ונשבע מאור פניהו" אני לא זוכר מלה כזאת. אבל "נחה רוח אליהו" זה פסוק - "נחה רוח אליהו על אלישע" (מלכים ב' ב, ט"ו). הוא לקח את זה שהבית הזה נתנו בו רוח אליהו. אם היה יודע בעל המלון איזו ברכה אנתנו ונותנים לו, היה נותן לנו הכל בחינם...

יצוב ורפי: 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
16:07	17:19	י-ם
16:23	17:20	ת"א
16:11	17:18	חיפה:
16:24	17:21	ב"ש

לע"נ אבי הישיבה הר"צ רבי בנימין הכהן בן מברכה זצ"ל.

שנולד ביום ראשון בערב [לפני השקיעה], אתה יכול למול אותו ביום ראשון הבא בבוקר. למה? כי ראשון זה כבר יום אחד, אפילו שאין כאן עשרים וארבע שעות, שני, שלישי, רביעי, חמישי, ששי, שבת, זה שבעה ימים. ויום ראשון בבוקר זה היום השמיני - "מקצת היום ככולו". אותו דבר כאן, אומרים "מקצת היום ככולו", וממילא הכלל הוא ככה - מתי שנולד הן מימי השבוע, כעבור ארבעה שבועות ועוד יומיים - אתה יכול לפדות אותו כבר בתחלת הלילה.

כמה שיעור הפדיון?

ה. כמה שיעור הפדיון? חמשה שקלים. כמה זה חמשה שקלים? הספרדים יש להם זכות שהם יודעים בדיוק כמה הדרהם של הרמב"ם. לפי דברי הרמב"ם (בהלכות שקלים הובא בב"ב) החמשה שקלים הם שלושים דרהם, וככה פסק מרן (י"ד סי' ש"ה ס"א). אבל כמה הדרהם? יש אומרים הדרהם הזה הוא חמשה גרם, ויש אומרים שהדרהם הוא שלושה גרם. כל מיני דעות. אבל האשכנזים שיהיו בריאים, כשיש ספק בדבר הם לא נשארים ככה, אלא הם הולכים וחוקרים ובודקים בכל העולם כולו. והם הגיעו למוזיאונים שיש שם דרהמים מתקופת הגאונים ומתקופת הרמב"ם (וכמובן גם בימי מרן לא השתנו), ומצאו שהדרהם הוא לא יותר משלושה גרם, ויש כאלה שהם קצת פחות, אבל שלושה גרם זה המקסימום. לכן אם נאמר שלשים דרהם כפול שלושה גרם זה תשעים גרם. אבל בעבר אמרו שהדרהם הוא קצת יותר, בימי הרב נאה הדרהם היה שלוש גרם נקודה שתיים, שלושה גרם וחומש. שלוש נקודה שתיים כפול שלושים זה תשעים וששה גרם. והיום יש מדליות - מטבעות ממשלתיות שכתוב עליהם שעשויים בשביל זה. חמש מטבעות כמו חמשה שקלים, ומשקלם מאה ואחד כמנין מיכאל. יש בהם שיעור של החמשה שקלים ויותר. ככה שאם אדם יתן אותם זה בסדר גמור. אמר לי כהן אחד (כבר נפטר) שהוא עושה "עסקה טובה". מה העסקה הטובה? אמר לי: לפני שאני עושה את הפדיון, יש לי חמשה שקלים כאלה, ואני מוכר אותם לאבי הבן. אני אומר לו: אתה רוצה לקנות אותם? אומר לי: כן. אני אומר לו: בכמה אתה רוצה? אומר לי: מאה-מאתים, לפי כוחו. אחרי שהוא משלם לי זה שלו, עכשיו אני פודה את הבן שלו תמורת חמשת השקלים האלה. חמשה שקלים חוזרים לי, פדיתי את הבן, והוא שילם משהו. צריך לשלם. אם אדם עושה בחינם, כתבו הפוסקים שעליו נאמר: "שחתם ברית הלוי" (זה פסוק במלאכי ב', ח.). שיחתם - הרסתם את הברית של הלוי (גם הכהן נקרא לוי), אין כאן ברית הלוי, לא נתת לו כלום. לכן כדאי לעשות את הדרך הזאת. הכהן תמיד יהיה לו בכיסו חמשה שקלים ממשלתיים שיש בהם מאה גרם ומעלה (יש אומרים מאה וחמשים גרם, אבל זו דעה דחוייה. שלושים דרהם זה לא יותר מתשעים-תשעים וששה גרם, מקסימום מאה ואחד בסדר). זה יהיה בכיסו של הכהן, וימוכר אותם לאבי הבן תמורת סכום מסוים. אם אין לאבי הבן מספיק כסף - יתן חמשים שקל, ואחר כך הכהן יקח את המטבעות כדמי הפדיון.

בפדיון יש תועלת גם לגוף גם לנשמה

ו. מצוה רבה לעשות פדיון. יש בספר חסידים (סימן של"ד)³ שבא אדם אחד מבוגר שאמר "תפדו אותי", "תפדו אותי", ולא ידעו מה הוא מדבר. מאיפה נפדה אותך? למה נפדה אותך? אז הלכו לחכם ואמר זה בכור, ולא פדו אותו בילדותו. שכחו לעשות את הפדיון שלו. אז נתנו את הפדיון שלו וחי עוד שלושים שנה. זאת אומרת שהפדיון יש בו תועלת גם לגוף וגם לנשמה. גם לנשמה לקיים את המצוה, וגם לגוף שיחיה. "ומלטוני מיד צר ומיד עריצים תפדוני" (איוב ו', כ"ג). וכשעושים את הפדיון עושים גם סעודה. הסעודה הזאת לא חובה לעשות אותה. מי שרוצה לעשות יעשה, ומי שלא רוצה לא צריך לעשות.

"ברוך אשר קידש עובר במעיי אמו"

ז. ואומרים שם נוסח: "ברוך אשר קידש עובר במעיי אמו". זה נוסח קדמון שנתקן בזמן הגאונים. והראש ביקדושיין (פ"א סימן מ"א) מקשה על זה. אומר הרי העובר לא קדוש במעיי אמו עד שיוולד. הרי אם הוא נולד דרך של ניתוח קיסרי (נקרא "וצא דופי"), אין בו קדושה והוא לא חייב בפדיון. אם כן איך תאמר "אשר קידש עובר במעיי אמו".
ח. אין אני זוכר את זה? אני יש לי סימנים לזכור - שלד. אדם שאינו עושה פדיון הבן - אז הבן יהיה חס וחלילה שלד.

אמו? אז הוא הקשה על זה, אמר זו ברכה של הגאונים, וזה לא מובן על פי ההלכה וכו' וכו'. אבל היה חכם אחד - בעל תורה תמימה (בסוף מסכת קידושין של וילנא בעמוד האחרון לפני הרי"ף, כתוב שם: הערת חכם אחד וזה הוא) שצריך לומר "קירש" - הקריש את העובר במעיי אמו. והביא אחר כך פסוק (איוב י', י') "אלא כחלב תתיכני וכגבינה תקפיאני". תקפיאני - תקפיא אותי. העובר במעיי אמו היה מים עד יום ארבעים מהיצירה שלו, ואז הוא מתחיל לקפוא ולהיות צורה של בן אדם. אבל דבריו קשים לשמוע, שהיה לו לומר אשר "הקריש" בבנין הפעיל (כמו תקפיאני באיוב).

"אל תחטאו בילד"

ח. פעם ראו באולטרא סאונד שהעובר יש לו שלש רגלים. אז הרופאים אמרו לאמא תפילי אותו, זה מסוכן, זו "מפלצת". יש לו שלש רגליים. אז היא הלכה לרב בן ציון אבא שאול, והוא אמר לה ואיפה הרגל הרביעית? אמרה לו הרגל הרביעית?! אנחנו מדברים על שלוש ואני מפחדת, אולי זה חמור, שור, שה? מה הרגל הרביעית?! אמרה לו נעשה הפלה או לא? אמר לה אל תעשי הפלה. כאשר נולד - נולדו שניים! הם היו תאומים, זה ארבעה רגלים... אבל הטפשים האלה אין להם סבלנות, אחד הילדים החביא את הרגל שלו אז הם רואים תמונה עם שלוש רגלים⁴ ולדעתם צריך להפיל אותו. הרבה פעמים הרופאים לא אכפת להם. הם חושבים שיש לנו הרבה יהודים בעולם. הם שכחו שהיתה שואה וששה מליון יהודים הושמדו. וגם ממה שנשאר הרבה מהם רחמנא ליצלן מומרים ומתבוללים באומות, לוקחים אשה נכריה והילדים גוים. לא אכפת להם מכלום. העיקר למעט את הילודה. למה למעט את הילודה?! ה' נתן לנו ילדים כדי לשמור עליהם. היה פעם פרופסור אחד, שמו "אנדרה נהר". אמר אני הייתי הילד התשיעי במשפחה, כל האחים שלי ילדים פשוטים, ואילו לא נולדתי מאיפה היה לאמא בן פרופסור?! אל תזלזל בשום ילד. אפילו ילד סגור וסתום, אם תטרח עליו כמו שצריך ותחבב אותו ולא תתן לו מכות⁵ ותקרב אותו, יצא טוב.

ישמעאל עשה תשובה ועשו לא עשה. מדוע?

ט. אברהם אבינו יש לו יצחק וישמעאל. ישמעאל היה בן השפחה - הגר. והוא היה שובב גדול - "מצחק" (בראשית כ"א, ט). והכוונה לגילוי עריות עבודה זרה ושפיכות דמים (רש"י שם). אבל בסוף ימיו חזר בתשובה (ב"ב דף ט"ז ע"ב). איך יודעים את זה? כי כתוב: "ויקברו אותו יצחק וישמעאל בניו" (בראשית כ"ה, ט). למה שישמעאל

4. זה כמו הסיפור של רבי העשיל (הוא היה גאון גדול לפני ארבע מאות שנה. האשכנזים כותבים רבי העשיל, והגיראים כמספרים את זה אומרים ר' עסל - ר' דבש. כי כל מעשה שלו כמו דבש...). שפעם אחת כשהוא היה ילד קטן בן שש בן חמש, כשהיה רואה אוכל ביום ששי היה לוקח איזו חתיכת עוף ואוכל אותה. והנה פעם אביו קנה עוף לשבת, והוא בא ביום ששי, והילד רואה והוא לקח מהסיר רגל אחת של העוף. בלילה ראו חסר רגל, אז זו בעיה, אולי זה טרף וכדו', אמרו לא, העוף הזה הוא היה עם שתי רגלים כרגיל, אבל כנראה הילד הזה אכל רגל. אז אביו הסתכל בו בחומרה: העשיל, לקחת את הרגל של התרנגול? אמר לו לא לקחתי כלום. אמר לו אביו: אז למה חסרה כאן רגל? אמר לו: אני יודע שיש תרנגולים חסרים רגל. אמר לו אביו לא יכול להיות. אמר לו אני אראה לך ביום ראשון שיש תרנגולים חסרים רגל. אז ביום ראשון הלך עם אביו לשוק של התרנגולים, תרנגול אחד התעייף ושם רגל אחת באויר ורגל שניה בארץ. אמר לאביו תראה, יש לו רגל אחת. אז האבא הרים קול גערה בתרנגול: אש אש, תלך... והוא הוריד את הרגל. אמר לו אביו: אתה רואה שיש לו שתיים? אמר לו: אם היית אומר לתרנגול לליל שבת "אש" אז גם הוא היה מוציא את הרגל השנייה... אבל אתה לא אמרת לו, מה נעשה לך?!

5. תתן לו מכות פעם ביובל, אם הילד הרשיע יותר מדאי תתן לו מכה. ואחר כך תאמר לו: אתה יודע למה נתתי לך מכה? גיד לך: למה? תאמר לו: מפני ששקרת, לא מפני שעשית מה שעשית. על זה שאמרת לך ואמרת לי לא עשיתי העונותי אותך "הנני נשפט אותך על אמרך לא חטאתי" (ירמיהו ב', ל"ה). היה מעשה באחד התלמידים שלי בחוץ לארץ שלקח את המחברת שלו וקשקש עליה. קראתי לו ואמרת לי: מי קשקש? אמר לי: לא אני. לא אתה?! נתתי לו מכות. ישב וככה עד שנוגע, אמרתי לו: בוא הנה, למה נתתי לך מכות? אמר לי: כי לכלכתי את המחברת. אמרתי לו: לא, תגיד לכלכתי וזהו. אלא מפני שאמרת לא עשיתי את זה. על שקר מקבלים מכות! אומר שני לוחות הברית (שער האותיות אות ד' - דרך ארץ אות כ"א) שהוא הכיר חכם ספרדי בירושלים (השליה) היה גר באשכנז ועלה לארץ בסוף ימיו) שלעולם לא ישקר. אפילו יתנו לו כל חללי דעלמא הוא לא ישקר לעולם. מלה שלו זו מלה. הכל בדיוק, ואמרת לי: מאיפה למדת את המדה הזאת? אמר לי: מאבא. מה אבא אמר? אבא היה אומר אם אתה מודה ואומר אמת, אני לא מעניש אותך, רק תיזהר להבא. אבל אם אתה משקר ואני אדע אחר כך שאתה משקר, תקבל עונש נורא ואיום. מאז למדנו לקח לא לשקר. "תתן אמת ליעקב" (מייכה ז', כ).

בית החוראה כסא רחמים
ממונות רבית
על ידי ב"ד פ"ד ס"סס ור"ד
מנהל משרד הרוחניות והדתות
02-5363-383
www.yhr.org.il
פנו 24 שעות ביממה!

בבוא הכלה תנוח הקלה

יב. הם רוצים להרוס ולהחריב את הכול, אחרי 80 שנה שאפילו החילונים שבחילונים אומרים שצריך לתת לדתיים את שלהם. בן גוריון היה אומר, אני לא יכול להעניש קשה את אנשי הנטורי קרתא על זה שהם צועקים "שאבס, שאבס", כי הסבים שלנו היו ככה, אז איך אני מעניש אותם? לכן נלך אתם בקלות, בנחת ובחסד. הם חושבים שאני אשבור להם את הראש, אבל אני לא מעשה את זה. ואילו היום לא אכפת להם משום דבר, רוצים רכבת הקלה בשבת. במקום שיאמרו "בואי כלה, בואי כלה", יאמרו: "בואי הרכבת הקלה, ותעבדי בשבת"... אמרו זה דבר פרימיטיבי שהרכבת שלנו 33 שעות בשבוע היא לא עובדת. כי יש שבת ועוד שעה לפני כן ושעה במוצאי שבת וכו'. אבל מה אכפת לכם? אם יש ברכה, אפילו אם תעבוד 50 שעות בשבוע תהיה ברכה. ואם אין ברכה כל מה שתעשו ילך לאיבוד. כבר הלך כסף לאיבוד - לבדואים ולחתולי הרחוב... זה כמו הסיפור שנאמר אצל דוד המלך, שהיו שני אנשים, אחד עשיר ואחד עני. והעשיר יש לו כל טוב, והעני יש לו רק כבשה אחת - "מפתו תאכל, מכוסו תשתה ובחיקו תשכב" (שמואל ב' ג' ו-ג). והנה בא איזה אחד לאיש העשיר, ואמר העשיר בלבו, לא חבל שאני אשחט לו צאן ובקר? מה עשה? לקח את הכבשה של האישי הרש, ושחט אותה לאותו הלך שבא אליו⁸. ככה גם הם, לוקחים את "כבשת הרש" - אלה שיש להם ילדים וצרכים להשיג אותם במוסדות חינוך, אומרים להם לא, תשלם! רק אם יש לך תעודה שאתה "שופט בכח" אתה פטור... אבל לערבים נותנים הכל בלי שאלות. בלי שישרתו בצבא, ואפילו יעשו מה שיעשו. זה מראה על חוסר דעת. זה אנשים שאין להם שכל⁹.

"ברכת שמים מעל"

יג. הפרשה הזאת יש בה חידושים נפלאים מאד. ואני אמרתי בה חידוש יפה לפני 69 שנים, בכסלו תשי"ג, וזה החידוש הראשון שלי¹⁰. מה החידוש? נאמר אצל יצחק (כ"א ב-ג): "אל תרד מצרימה שכון בארץ אשר אומר אליך. גור בארץ הזאת ואהיה עמך ואברכך, כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל והקימותי את השבועה אשר נשבעתי לאברהם אביך". ואחר כך למטה נאמר (שם פסוקים כ"ג-כ"ד): "ויעל משם באר שבע. וירא אליו ה' בלילה ההוא ויאמר אנכי אלקי אברהם אביך וברכתך והרבתי את זרעך בעבור אברהם עבדי". וקשה, הרי זה כבר כתוב למעלה שהוא יברך אותו, ולמה חוזר על הברכה? ואני תירצתי שלפעמים מזל המקום גורם, כי המקום מבורך. וכיון שיצחק שינה את מקומו לגרר ולבאר שבע, חשב אולי הוא הפסיד את הברכה, "משנה מקום משנה מזל" (עין ר"ה דף ט"ז ע"ב). לכן אמר לו ה' שהוא לא הפסיד, כי הברכה באה מלמעלה והיא נמצאת בכל מקום שתגור, אפילו תגור במצרים ובכל מקום - אתה מבורך.

למה קרא יצחק לבאר "שבעה"?

יד. אחר כך כתוב שיצחק חפר את בארות המים "אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו, כי סתמום פלשתים וימלאום עפר" (בראשית כ"ז ט"ו), ובא יצחק וחפר אותם מחדש. ואחר כך נאמר שהפלשתים לא נתנו לו לשבת בשקט. אמר לו אבימלך: "לך ממעמנו כי עצמת ממנו מאד" (שם פסוק ט"ז) - התעצמת יותר מדי. מה זה עצמת ממנו? כל העושר שלך זה מאתנו, הכל שלנו... לא הכוונה עצמת יותר מאתנו, אלא "עצמת ממנו" - כל העצמה שלך לקחת מהפלשתים. והלך משם יצחק וחפר שלש בארות, הראשון קרא לו "עשק", לשני קרא "שטנה", ולשלישי קרא "רחובות" - כי עתה הרחיב ה' לנו ופרינו בארץ" (שם פסוק כ"ב), ויותר מאוחר עלה לבאר שבע,

8. הגמרא אומרת (סוכה דף נ"ב ע"ב): מתחילה עני, אחר כך הלך, ואחר כך איש. וזה רומז ליצר הרע שבסוף הוא נעשה איש.

9. אמרו בדיחה, למה עָשָׂו אמר ליעקב "הלעיטני נא מן האדום האדום" (בראשית כ"ה ל), למה לקחת ישירות מהסיר, יקח איזה כלי ויאכל ממנו? אמרו משום שהכלים החד-פעמיים התייקרו הרבה, אז הוא אמר לו, תעזוב את החד פעמי הזה, תן לי ישר מתוך הסיר לפה... "הלעיטני נא" והכל יהיה בסדר...

10. כשבאתי לכתוב אותו, אבא ע"ה אמר לי לכתוב רק בכתב ספרדי. אני למדתי כתב ספרדי בילדותי, והוא בשבילי טבעי. ואני מעדיף לכתוב בכתב ספרדי מאשר לכתוב בכתב הרגיל שכותבים היום. כי הכתב רגיל הוא לא חוסך, כל אות לבד - "משובצות זהב במילואותם" (ע"פ שמות ל"ט, ג'). ואילו הכתב הספרדי שלנו "מעלק" - תלוי. אות תלויה באות. בישיבה לומדים אותו, אבל יש כאלה שיש להם כתב לא הכי יפה, כתב חרטומים... ויש חלק שלמדו בישיבה ויצאו עם כתב יפה מאד.

יהיה אחרי יצחק? יאמר אני הבכור מאבא, למה שיהיה לפני יצחק? אלא ישמעאל הוריד את הראש וכיבד את יצחק. ואילו יצחק אבינו יש לו שני בנים - עָשָׂו ויעקב. עשו נשאר ברשתו עד סוף ימיו. "ויקברו אותו עשו ויעקב בניו" (בראשית ל"ה כ"ט). למה עשו לא הוריד את הראש כלפי יעקב? ההבדל הוא ככה. אברהם הלך במידת החסד, אפילו שהבן שלו לא היה בסדר, היה אומר לו: ישמעאל, זה לא יפה מה שאתה עושה. הוא לא רוצה לשמוע? אין דבר. כשיגדל ישמעל. יום אחד גירש אותו על פי דברי שרה אמנו, כי נאמר לו בנבואה "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה" (בראשית כ"א, י"ב) ולכן שלח את ישמעאל עם אמו הגר, והלכו למדבר ונעשה להם נס - "ויפקח אלקים את עיניה ותרא באר מים" (שם פסוק י"ט). "ותקח לו אמו אשה מארץ מצרים" (פסוק כ"א).

טובה תחת רעה

י. מה היה עם האשה הזאת? מה השם שלה? אנחנו לא יודעים. במדרש כתוב (פרקי דרבי אליעזר פרק ל) [שבתחילה לקח אשה מבנות מואב] שהשם שלה "עיפה". פעם אברהם התגעגע לבן שלו, אז הוא הלך לחפש אותו עד שמצא את מקומו, אבל הוא לא מצא את ישמעאל, אלא רק את אשתו עיפה. אמר לה: אני זקן, אפשר לקבל מעט לחם ומים? אמרה לו: לא, אין לי. אמר לה: יש לי בקשה, כשיבוא בעלך תגיד לו הגיע אחד זקן כזה, ובדק את המפתן של הבית, וראה שהמפתן לא ישר. אמרה לו: בסדר. אז הוא הלך וישמעאל חזר הביתה. אמר לה: מה היה היום? אמרה לו: הגיע איזה זקן שהוא נראה כך וכך ונתנה לו סימנים. אמר לה: זה אבא שלי, למה לא הכנסת אותו? אמרה לו: אני לא יודעת, לא מכירה אותו. אדם זר לא יכנס הביתה. (איך אומרים האנגלים? "ביתי הוא מבצר" - זה המבצר שלי, אף אחד לא יכנס). אמר לה: הוא אמר עוד משהו? אמרה לו: הוא אמר לי להגיד לך שהמפתן של הבית הוא לא ישר. אמר לה: אַתְּ המפתן! אַתְּ לא ישרה. גירש אותה ולקח [ושלחה אמו והביאה לו מארץ מצרים] אשה אחרת, שמה פטימה⁶. והיא הייתה אחרת, יום אחד אברהם התגעגע לבן שלו והלך לבקר אותו, אמר לפטימה (ישמעאל לא היה, הוא הלך לרעות את הגמלים): אפשר מעט לחם ומים? הביאה לו. אמר לה כשיבוא בעלך תגיד לו המפתן הפעם טוב מאד. כאשר חזר בעלה שמע מאשתו בשורה טובה. אמרה לו: בא לכאן זקן שפעם אמר מה שאמר, והיום אמר המפתן הפעם טוב מאד. זאת אומרת שאני בסדר... היא הבינה והוא הבין. אז הוא היה פוקח עין עליהם שלא ילכו לגמרי וישתגעו לגמרי.

הבעיות מאחדות הלבבות

יא. היום בעונותינו הרבים אין לנו כח לחנך את הדור הזה. הדור הזה עשה לו קרניים. מתחילה הקרניים התחילו באמירה: יש חרדים, ויש מזרחיסטים, ויש דתיים, וכן על זו הדרך. האדמו"ר מליובאוויטש אמר עוד בשנים הראשונות של המדינה, תעשו בלוק חוסם נגד החילונים. שכאשר יבואו החילונים לעשות איזה חק לא טוב, תלכו כולכם ביחד. אבל לא שמעו בקולו, כי אמרו: איך אנחנו נלך עם המזרחיסטים?! אז הלכו זה לבד וזה לבד. "חלק לבם עתה יאשמו" (הושע י' ב). עכשיו אוכלים את האצבעות שלהם. פעם היו קוראים לרבנות הראשית - הרה"ר, ראשי תיבות הרב הראשי או הרבנות הראשית. מתי אנחנו אומרים "הרה"ר? כשאדם מנהיג חמורים והחמור לא רוצה לזוז, הוא נותן לו מכה ואומר לו "הר, הר יא חמור, זוז". כאילו הרבנים הראשיים לא שווים. ואדרבא, צדיקים גמורים היו. אבל מה לעשות?! אין מה לעשות עם המחלוקת הזאת. אבל עכשיו כולם מלמדים זכות על הרבנות הראשית. למה? כי קם אחד שרוצה להרוס את הכל, איני יודע מה כוונתו האמתית. הוא אומר שהוא שומר תורה ומצוות והוא ירא שמים והוא מביא רק רבנים טובים. אבל מי יודע מה צופן לנו העתיד? השם שלו מופיע בהפטרות של פרשת שקלים (מלכים ב' י"א י"ח): "מתן כהן הבעל" - זה מתן כהנא, ואני לא אגיד לכם מה קרה לו שם... אבל שאדם ידע שמסוכן לשחק בכשרות. וכי אפשר לפתוח בית חולים שכל מי שיגיד "אני רופא" תכניס אותו?! אין דבר כזה. רק אדם שהוא באמת רופא יהיה רופא. ואם הוא יאמר, אני יש לי תעודה מהרבנות של צוהר שאני רופא. יאמרו לו, אתה רופא אליל! אין דבר כזה⁷.

6. עד היום יש לערבים שם כזה.
7. המילה אליל כתובה באיוב (י"ד, ד) בלי יו"ד - אלל, וזה בגימטריא 61. זה ה-61 שיש לנו בכנסת בקואליציה, ובראשם עומד אחד שמספר שמו 61. "רופאי אלל כולכם"...

את הבאר השביעית, ולכן "ויקרא אותה שבעה" כי היא השביעית¹⁵.

"וילך ויקח ויבא לאמו" אנוס וכפוף ובוכה

טו. אחר כך בא העניין של "ויהי כי יקח יצחק ותכהין עיניו מראות" (בראשית כ"ז, א). למה הפסוק הקדים "ותכהין עיניו"? שאם לא כהו עיניו, היה יכול להבחין בין יעקב לעשיו והיה מכיר אותו, ולכן כתב שכהו עיניו מחמת הזקנה ולא הכיר. והנה יעקב בא ואומר: "אנכי עשיו בכורך" (שם פסוק י"ט), ורש"י מפרש (שם): אנכי - המביא לך, ועשיו הוא בכורך. ולכאורה זה לא הפשט, כי הפשט הוא "אנכי עשיו בכורך" משפט אחד, אבל יש ראייה לפירוש רש"י מהמשך: "ויאמר אתה זה בני עשיו? ויאמר אני" (שם פסוק כ"ד). ולכאורה היה צריך לומר לו: "כן". מה זה "אני"? אלא שיעקב לא רצה לומר שקר, לכן אמר: "אני". כלומר אני מי שאני, כי יעקב אבינו נלחם בכל כוחו שלא להוציא שקר מפיו. וכאשר רבקה אמנו שלחה אותו להביא את גדי העזים, כתוב: "וילך ויקח ויבא לאמו" (שם פסוק י"ד) והמדרש (בראשית רבה פרשה ס"ה אות ט"ו) אומר: אנוס וכפוף ובוכה. מאיפה המדרש למד את הדרשה הזאת? מזה שכתוב "וילך ויקח ויבא" וכולם מתחילים ב"וי" - וי וי וי. כי הוא לא רוצה לשקר, ואומר:

15. **הרלב"ג** - זה חכם מספרד מימי הרשב"א, שהיה בקי בכל החכמות. ויש מקום במפה של הירח שנקרא על שמו, והוא המציא גם כלי למדוד את המרחק בין הארץ ובין כוכבים שנקרא גם כן על שמו. ויש לו פירוש על התורה, ויש כאלה שהסתייגו ממנו כי יש בו הרבה פילוסופיה וזה לא מתאים. פעם הייתי בדרום אפריקה ואמר לי הרב אהרן פויפר ע"ה: **רלב"ג זה רבי חיים מבריסק על התורה**. אמרתי לו באמת ככה? אמר לי כן, הוא מעמיק בפסוקים בצורה מיוחדת. אז רכשתי רלב"ג על כל התורה, והייתי קורא בו כל שבוע דף אחד. (לא את כל הפרשה, כי היא לפעמים מאריך יותר מדאי).

וראיני שדרכו לקחת דרשות של חכמים שאינם הלכה למעשה, ומכניס אותם בפשט הפסוק. למשל כתוב בגמרא בפסחים (דף ס"ד ע"א) שהפסח נשחט בשלוש כיתות, כת ראשונה כת שניה כת שלישית. מנלן? הגמרא אומרת, כדכתיב: "ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל" (שמות י"ב, ו). קהל ועדה ישראל ואין קהל פחות מעשרה אנשים, אז קהל זה עשרה, עדה זה עשרה וישראל זה עשרה, אבל לכאורה פשט הפסוק לא כך, שהרי הפסוק אומר "קהל עדת ישראל", ו"קהל" ["ועדת"] זה סמיכות, כי לא כתוב "קהל" ["ועדה"]. והכוונה קהל של עדת ישראל. אז הוא הביא דרשה אחרת שדרשו מהמילה "כל" - כל קהל עדת ישראל, ש"כל" זה שלוש, שהיו שלשה קהלים, וככה יוצא שהדין שאמרו חכמים הוא נכון, אבל הוא למד אותו בדרך אחרת.

ובאו אבימלך ואחוזת מרעהו¹¹ ופיכול שר צבאו, ואמרו לו: טעינו שחשבנו שאתה התעשרת מאתנו, אלא: "ראו ראינו כי היה ה' עמך" (שם פסוק כ"ח), יש לך ברכה, למרות שבבאר שבע הכל יבש וצחיח¹². ואחר כך כתוב: "ויבואו עבדי יצחק ויגידו לו על אודות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו מים. ויקרא אותה שבעה" (שם פסוקים ל"ב-ל"ג). **למה קרא אותה "שבעה"?** יש אומרים **על שם השבועה** שנשבעו איש לאחיו (שם פסוק ל"א). אבל יש פירוש אחר של מהרא"ח - רבי אליהו בן חיים¹³, שחיבר ספר על התורה, ואמר כלל, שלא אומרים "כל" רק על שלושה, ועל שניים לא אומרים "כל". ולמה? כי לא אומרים "כולם אמרו" בשעה שיש בסך הכל שנים, כי אז תגיד "שניהם אמרו"¹⁴. ולכן כאן שכתוב שיצחק חפר את "כל הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו", ו"כל" הבארות זה לא פחות משלושה, א"כ חפר שלושה, ואח"כ חפר את: "עשק" "שטנה" ו"רחובות", וזה כבר שש. ואח"כ חפר

11. יש אומרים ש"אחוזת" זה שם בן אדם, ולא כמו שרש"י פירש [שהם קבוצת אנשים]. וגם במסרה כתוב: ש"אחוזת" - לית שום בר נש, כלומר אין שום אדם בשם זה רק כאן.

12. פעם התחשק לבן גוריון לשמוע תפלה ביום כיפור. הגיע לבית הכנסת בשעת הנעילה, וראה שכולם אומרים: "אבינו מלכנו", "אבינו מלכנו". אמר להם: גם אני רוצה לומר אבינו מלכנו, אמרו לו: טוב, בכבוד. עמד ואמר: "אבינו מלכנו, תן מים לנגב ולערבה", אין להם מים, אז נתן להם מים, והתפלה שלו התקיימה! הנגב פורח ויורד בו גשם, ויש בו הכל. ולמה התקבלה התפלה שלו? **כי כל אדם שיתפלל מכל הלב, הקב"ה יקבל את תפלתו!** יש אנשים שכאשר יש להם בעיה, הולכים לרב, הולכים לחסיד, הולכים לאדמו"ר, הולכים לבבא. אל תלך לאף אחד. **קודם כל אדם צריך להתפלל לה'!** הסתייפלר היו באים אליו לבקש ברכה, והוא היה אומר **ברכה אני נותן, אבל תפלה תתפללו אתם!** ה' נתן לכם פה, למה שה' יאקבל את תפלתכם?! הרי אפילו ישמעאל שהיה רשע, כתוב עליו: "כי שמע אלוקים את קול הנער באשר הוא שם" (בראשית כ"א, ז'), לכן היה עושה ככה.

13. יש לו חידושים יפים מאד, והיה בן דורו של מרן, ויש לו גם תשובות. צריך להיזהר לא לטעות בינו לבין מהרל"ח, שזה **רבי לוי בן חביב**, וזה **רבי אליהו בן חיים**, שהיה יותר מאוחר אבל היה בדורו של מרן.

14. ויש מקור לזה בתוספות (כתובות דף ח' ע"א ד"ה שהכל), שהם אומרים שלמרות שיש לנו שלוש ברכות - "על דברי תורה", "והערב נא", ו"אשר ברונו", מ"מ על דברי תורה והערב נא ברכה אחת הם, ולכן בגמרא (בבבבבב דף י"א ע"ב), הגרסא היא: "הלכך נמרינהו לתרווייהו", ולא "לכולהו". כי אומרים "כולהו" רק על שלוש ומעלה.

בשורה טובה לשוחרי התורה
הופיע! הופיע! הופיע!

ספר משפט הצבי

ביאור מקיף על שולחן ערוך
חושן משפט הלכות דינים ועדות

אוצר פוסקים ממאות ספרים
עם חידושים אקסטרואלריים מהאוצר
המתבר.
עם האכמות מנדולי החור
הספר נחנך לדיינים,
מורי הוראה,
ולומדים השטקים בולכות אלו.
פעולת הגאון השקטן, הדיין
המצויין כמה"ר צבי סגרון זצ"ל.

ניתן להשיג ספר זה:

מכון "אורח צדיקים" שע"י מוסדות "חכמת רחמים":
מושב ברכיה | טלפון: 08-6772523
בחנות הספרים שע"י ישיבת כסא רחמים | בני ברק
משפחת סגרון: רחוב הרב צבאן 26/2 נתיבות | 054-6772352
בן המחבר הרב אברהם סגרון: לוד | טלפון: 055-9990463

אור חדש על ציון האיר

ספר חושן הצבי שני כרכים
שירת על אבן העזר וחושן משפט
להגאון הנדול הרב צבי סגרון זצ"ל

וכבר נתפרסם שמו בשערים בספרו "משפט הצבי"
ביאור על חושן משפט הלכות דינים ועדות.

מהנדונים בספר:

האם מותר לעייד לקחת שכר טירחה? האם מותר להדיע על חרנת בניה
לרשות? האם ניתן לסמן לפי ההלכה על מסכות אמת? האם מותר לפי
ההלכה להשתמש בהוצאה לפועל?
מאמר מקיף בענין פסלי חיתון והתר תרי רובי!

להזמנות:

משפחת סגרון: 054-6772352,
או לגריה סגרון: 054-9385964.

כל ספרי מרן הגר"מ לוי זצ"ל

מנוחת אהבה ד"ח, ברכת ה' ה"ח, מלוה ה'
ב"ח, תפלה למשה ז"ח, יוסף דעת - כללי ספק
ספקא וחזקה.

ניתן להשיג בטלפון: 054-9789351

השמע מכאן וחוש המישוש מכאן. המישוש אומר שזה עשן, והשמע אומר שזה יעקב. מה עושים? "יבוא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם". מה השלישי? זה הריח. ולכן אמר: "ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'" (בראשית כ"ז, כ"ז). ולכאורה מה הוא אומר "ראה ריח בני"? אלא אמר אם זה יעקב, הרי אין לו ריח כזה. עשן הוא "איש יודע ציד איש שדה" (שם כ"ה, כ"ה), אבל יעקב יושב בבית. ואם הוא הרגיש בו ריח של שדה, שמע מינה שבאמת ה' בירך אותו ומצא מהר את המטעמים. כי בהתחלה הוא אמר לו "מה זה מהרת למצוא בני" (שם כ"ז, כ"ז)? ויעקב אמר לו "כי הקרה ה' אלקיך לפני" (שם). מה זה כי הקרה ה' הרי עשן לא מוציא שם שמים מפיו, אלא אמר כנראה זה יעקב, אבל מאידך כשראה שיש לו ריח של שדה - "ראה ריח בני כריח שדה", אמר מזה אני מבין - "אשר ברכו ה'". יש לנו שנים, הריח מסייע שזה עשן, וחוש המישוש מוכיח שזה עשן, לעומת חוש השמע שאומר ש"הקול קול יעקב". אז הולכים אחרי הרוב - "אחרי רבים להטות" (שמות כ"ג, ב), ולכן הוא בירך אותו. זה הפירוש הפשוט ביותר.

ברכת הטוב והמטיב על יין בליל הסדר

יח. ראינו שהפוסקים נחלקו מה הדין אם מביאים יין שהוא טוב יותר בליל הסדר, האם יכול לברך עליו הטוב והמטיב? (ראה טור ס' תע"ג ובמג"א ר"ס קע"ה ובברכי" שם אות ג'). הרי יש דין שאם אדם התחיל בייין רגיל (כמו בקידוש של שבת), והביאו לו יין יותר משובח, ולא דווקא יותר משובח, אלא שהוא לא גרוע מהראשון, ואפילו שהוא במעלה כמו הראשון, אלא שזה סוג אחד וזה סוג אחר, שזה מיץ ענבים וזה יין, (אבל אם זה הפוך לא, כי צריכים שהיין השני משכר). אז מברכים על השני הטוב והמטיב (ש"ע ס' קע"ה סעיף ב') בתנאי שהוא אוכל בסעודה לפחות עם עוד איש אחד (שם סעיף ד'), הטוב לדידיה והמטיב לאחריו (ברכות דף נ"ט ע"ב). ושאלו הפוסקים האם בליל פסח אפשר לברך הטוב והמטיב או לא? והמסקנה היא שאפשר לברך הטוב והמטיב, אע"פ שאתה מוסיף על הכוסות, זה לא נחשב מוסיף. כי בסעודה מותר לך לשותת כמה שאתה רוצה, אז במקום לשותת אותו יין, תשתה יין אחר ותברך עליו הטוב והמטיב. ורואים את הדבר הזה רמוז בתורה, שכתוב: "וירח את ריח בגדי ויברכהו, ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'" (בראשית כ"ז, כ"ז). ולפני זה כתוב: "ויבא לו יין וישת" (שם פסוק כ"ה). והמילה "לו" ב"תרי טעמי", כלומר שהביא לו יין בשני טעמים, וכאשר יש שני טעמים מברכים הטוב והמטיב, וזהו: "ויברכהו" ויברך - הו, ה"ו ראשי תיבות: הטוב והמטיב... וזה היה בליל פסח, ושמע מינה שאפשר לברך הטוב והמטיב בליל פסח.

אין מפטירין אחר הפסח

יט. אחר כך עשן מגיע ואומר לאבא שלו: תאכל משהו, ו"ברכני גם אני. ויאמר בא אחיך במרמה ויקח ברכתך" (פסוקים ל"ד-ל"ה) והרב עובדיה ע"ה היה אומר, ש"במרמה" גימטריא אפיקומן. שיצחק אמר לו אכלתי כבר אפיקומן ואני כבר לא יכול לאכול עוד שום דבר.... לכן הברכות נשארו ליעקב, וישארו ליעקב לאורך ימים ושנות חיים, ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן.

א-ל מלא רחמים יתמלא ברחמים על נפש רוח ונשמת חמותי זהירה בת ערביה שנפטרה כהיום הזה, ועל נפש בן אחותי הילד חיים כדיר מצליח קבלן שתהיה נשמתם צרורה בצרור החיים אמן כן יהי רצון.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה, אלה שנמצאים כאן, ואלה שיראו בעוד שעה בלווין, ואלה שיקראו אח"כ בעלון בית נאמן - הרואים והשומעים והקוראים. (עדיף לומר הפוך - השומעים הרואים והקוראים, עשינו לזה סימן - שר"ק, שתגיע השריקה של המשיח כמו שנאמר: "אשרקה להם ואקבצם כי פדיתים ורבו כמו רב". זכריה י"ח), שיהיה להם כל טוב ובריאות איתנה, וירוו רוב נחת מצאצאיהם, ויהיה להם ילדים טובים כמו יעקב אבינו, ישרים ואמתים, ויזכו לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן ואמן.

אוי לי שאני צריך לשקר לאבא בפעם הראשונה בחיים.

אם היה ה"קול קול יעקב" למה יצחק בירך אותו?

טז. ויצחק אבינו אומר "הקול קול יעקב והידיים ידי עשן" (שם פסוק כ"ב). ולכאורה קשה, אם ככה, אז למה האמנת לו? אתה רואה שהקול קול יעקב, א"כ למה האמנת לו? והמפרשים אומרים בשם בעל העקידה, שעשן אמר ליצחק אבינו: אתה יודע שיעקב אחי רמאי ותחבולן גדול, הוא יזדהה בקול שלי וידבר כמוני, ולכן אני אעשה הפוך: אני אבוא ואדבר בקול של יעקב, וככה אתה תדע שאם יבוא אחד שהקול שלו כמו יעקב והידיים שלו שעירות כמוני, תדע שזה עשן האמתי. וכאשר בא יעקב הוא לא ידע חכמות ולא ידע שקרנות, אמר לו יצחק "אתה זה בני עשן"? אמר לו זה אני, בסדר. אחר כך אמר לו: "גשה נא ואמושך בני האתה זה בני עשן אם לא, ויגש יעקב אל יצחק אביו וימושוהו ויאמר הקול קול יעקב - כמו שסוכם בינינו - והידיים ידי עשן" (שם פסוקים כ"א-כ"ב). זה מה שאמרנו, שעשן יתחפש ליעקב בקול, והידיים נשארו ידיים של עשן. זה הפירוש של עקידת יצחק.

חוש המישוש וחוש הריח מול חוש השמע

יז. אבל לי יש פירוש יותר פשוט, כי לאדם יש חמישה חושים: חוש הראות, חוש השמע, חוש הריח, חוש הטעם וחוש המישוש. וחוש הטעם לא יכול לעזור כאן, כי אי אפשר לטעום בני אדם, האם הוא מתוק או חריף... וגם חוש הראות לא היה ליצחק, א"כ מה יעשה יצחק? אלא יש לו שלושה חושים, ואמר נלך אחרי הרוב. נבדוק בחוש השמע בחוש המישוש ובחוש הריח. מתחילה ראה בחוש השמע שהקול קול יעקב, א"כ זה לא עשן, אחר כך אמר נבדוק גם בחוש המישוש, ולכן אמר: "גשה נא ואמושך בני האתה זה בני עשיו", והרגיש שזה עשן. א"כ יש את חוש

זוכט לקבל שבתות
פתוך רוב שפחה
ופתוך עושר וכבוד

ערב שבת קודש פרשת ויצא
אחרי שהקדמנו להכין הכל לשבת קדשנו
וכל המשפחה מוכנה וממתנה לבוא הכלה
הלימוד בבית מדרשנו מתחיל בשעה: 15:23

ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו
מגיע השמימה והנה מלאכי אלקים עולים
ויורדים בו: סולם בגימטריא ממוון, סולם - ממוון
מוצב ארצה שהוא דבר גשמי, ואנפ"כ וראשו
מגיע השמימה ע"י צדקה וגמ"ח יוכל לבוא בממוון
זה לשמים, שהוא שכר נצחי. אלא שהמלאכים
אלה בני האדם שנשלחו לעוה"ז לפטמים עולים
ע"י הממוון ויש שיוורדים בו וד"ו. (בשם
הבעש"ט זי"ע"א)

שירת ברך נאמן

לשרות שואמת ותעשיבות אחרות
בנוסף אים יטוים ביהדות, יתר
בטא ומת בותשעים ונאחרים
בעשיק הליין, ברוריות המבא
ובירושל התיכיע.

שירת מיקד נאמן

ב יאיקים
אחישאית ותעשבות כדתיות
(כבד יבד) בנושאים יריים
במנינים.
חלק א א גם בערמית 60.

ד' נכד כ הליים

חלק א הורה של כסה עם
חידושים מותקים ותרבים חלקב
הילתומסה עם השרות והארת.
משושות בעליני כסה, חידושי
ובכר יטו ע יטו.

השער

מקור עולני ריב נחמן ח"א שעת
חשבים ין, כמלים במיקרא ובדלת
בולמות ובארות.

דרכי הענין

נאמרים בעשיקת הלימוד
בקרוב בשילוב עם קונטרס
דרכי הלימוד ובחוסת
נאמרי חודשים

קרבן מאמרים

הכנת סופר דועת חתי ישראל
ונמורים, כמסה ופאות דועת.

מבצע 15% הנחה

ספרי מקדן האגף ההשכלה

כרת נאמן על דעוהד

ב הליים על הדיים באישית
כמלי 3 כדורים
חידושים ונאורים חתקים ותרבים על
המקרא והסושי
לאוקים יריים ביידיים ונאמרות
במלים אוקוליים
המרות והארות במפרשי וסוקרא
קונטרס טעמי ומיקרא ועניני ומיקרא.

מנכד ליארד

חידושים ונאורים
על ענייני מורים
חידושים על מכולתא אתיה, מוסבת
מילת (בבלי וירושלמי), יסובים
טעמי ווקמיות פירוש, באור
פייט מי כמון בארתי, שארת
ותעשבות, מכתבים כדלכתי,
חידות ומפרטי, מעשרות ועתי.

אפק דמוכדי

לעניני סאלר טעשיות
כעושים שותים
כללים כנמדה, מסקים,
חידות, מעמשים,
פרישיות יתעמתי.

נכח

חידושי טעמי
וטובי
ממאן רבי
שאול הכהן
על

כמח דמקד

חידושים
כמח יטו
על פירוש
אגרת הפוסק
דכמלים

כמחול ישראלי

אסות נאמורים על נדלי
ישראל מכולתאות וכול
הכרות, חתל כתוקמתי
האשעים ערדנן דומי
כוח נמלי יטו ונמליים
אליתי יטו ל ביעתות
כדוקים על אישיותם
כשיטות, מוחת יאחי
נדדה וסוקולית, ונמח
היכרות טעמי יקו
במכתבים

מחודת יאיים נמיי

על חידושים בעניני חתין לצד השעות
חידושי, כמח, כמח, כמח, כמח, כמח,
קבות, כמח, כמח, כמח, כמח,
לילכות כמח, כמח, כמח, כמח,
נרת ומקור כמח, כמח, כמח,
מסעות, כמח, כמח, כמח, כמח,
כמח, כמח, כמח, כמח, כמח,

ספר לא תשידי

על פירוש יאחי נמח
על פירוש יאחי נמח
מסעות כמח כמח

ל 15% הנחה
על כמח כמח כמח כמח כמח

לחומרת הספרים < 03-6714821 | 050-415-85-65
או כמחיל: kise821@gmail.com

"ידוע בספרי הקבלה כי אחד התיקונים הגדולים ביותר
לבטל מהאדם את הגזרות ולפתוח את המזל לבריאות,
לרפואה ולהצלחה - זה פדיון גפש..."

פדיון גפש

מידי שבוע נערך פדיון גפש
על פי הסדר שתיקן מרן ההיד"א
המסוגל לישועות

ע"י רבני הישיבה הי"ו

מחיר לכל שם: 54 ש"ח

למסירת שמות התקשרו:

08-6727523

או שלחו הודעת SMS

אי התאונה?

תשובה ניתן לענות בקו
בית נאמן 079-9270505
שלוחה 22. נא לשלוח
התשובות עד יום ראשון
בערב
בין הפותרים נכונה
ויגרל פרס (חובה לציין שם
וכתובת בצורה ברורה)

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מנכ"ל שיפוטין של רבג סוף ראש הישיבה שליט"א
לערי גאלה בת הרבנית אמטר מאזוז עליה

ע"ר ורודר
מספר קורא שליט"א

למען תספור

ידע תדע

בתנאים נוהגים שמי שעולה להפטר, לפני שהוא קורא את הפסוק האחרון, קלם קוראים אותו במקלה, ואחר כך הוא חוזר על זה (ואמרו לי שגם בפרוקו נוהגים כה). למשל בהפטרות של פרושת ויחי, כלם קוראים: "ושלמה ישב על פסא דוד אביו ותפן מלכותו מאד" (מלכים א' פרק ב' פסוק י"ב), והוא חוזר על זה. למה נהגו כך? לפני עשרים שנה (בהדפוש השני שהיה) חכם אחד ממפרוקו אמר לי שפעם היו קוראים את הפטרות מתוך ספר תנ"ך, ולא כמו היום שיש ספר הפטרות לבד. היום מחזירים את המנהג הזה לקרא מתוך תנ"ך, ויש ספר ענק של הפטרות שבין הפטרה להפטרות כתוב שאר התנ"ך באותיות קטנות מאד. ככה עדיף, ובשר"ת יחנה דעת (חלק ה סימן כ"ו) כתב על זה, אז הקורא מתחיל ממקום מסוים ולא יודע איפה לסיים, והוא יכול לגמור את ספר מלכים בל... מה עושים לו? אז קוראים את הפסוק האחרון במקלה, כדי שידע שזה הפסוק האחרון. אבל מה המקור למנהג הזה? מצאתי ב"אבן עזרא" (סדר הפרשיות וההפטרות), שמביא שם כמה שמועות על הפטרות, ומהם כמה מנהגים שנתפחו במשך הדורות. והוא כותב שפאשר נפטר חכם גדול של הדור, אז היו קוראים בשמואל הנביא: "גלה כבוד מישראל אל הלך ארון האלקים" (שמואל א' ד' כ"א). והביא מעוד ספר שפאשר נפטר רב שריא גאון אביו של רב האי (נפטר לפני אלו וחמש שנה, בשנת ארבעת אלפים תשע"ז), קראו פרושת פנחס "פקד ה' אלקי הרוחות לכל בשר" (במדבר פרק כ' פסוק ט"ו), וקראו את הפטרה הזאת "ויקראו ימי דוד למות", ויש שהגיעו לפסוק האחרון קראו כל הקהל: "והאי ישב על פסא שריא אביו ותפן מלכותו מאד", במקום מה שכתוב בפסוק, מה הפרוש? וכי הם החליפו את הפסוק? אלא פאשר הצבור אמרו את הפסוק במקלה הם קראו על פי המאמר, והאי ישב על פסא שריא אביו, ואחר כך פשוט מקורא על הפסוק הוא קרא את הפסוק כמו שצריך, "ושלמה ישב על פסא דוד אביו", ומאן ראיה למנהג הזה (גליון 95 אות 1).

רש"י גם כאן, שעל פי דרש הגמרא הוא"ו בפסוק מיתרת והפנהו "הן אל - כפיר לא ימאס". ולכן רש"י השמיט את המלים "הן אל" כי זה לא שרף לזמן, והשמיט את הוא"ו של "ולא ימאס", וכתב "כפיר לא ימאס - תפלת הרבים לא ימאס!" דבר פזה תמצא בפפרישים של היום: יש ספר היום שכותב בצורה כזאת: "רש"י זה משהו ענק ומיוחד, ולכן צריך להתבונן בכל מלה שלו כי היא שנה מיליונים! ופעם אבא עליי השלום למד תלמידים בפני איהו נשף, וכשהגיע לדף ס"ד ע"ב רש"י שם (בד"ה אבל חצר) חלק את דברי הגמרא לשני דבורים עבדא למיגרי וכו', ואבא אמר שגוה רש"י תרץ ארבע קשיות, קשית תוספות וקשית מהרש"א ועוד שתי קשיות של מפרשים אחרים, ובאותו היום הוא נתן לתלמידים את הקשיות האלה שיחפשו תרוץ, ואחר כך אמר להם רש"י תרץ את הכל. ואחרי זה ראינו שמפרשים שרף כתב את זה, ואני כתבתי את זה בקצור בספר "לא תשיך" (עמ' ל"א). ואי אפשר להאמין לזה, כי הוא עושה חלוקה בגמרא בשתי מלים וקשיות של מפרשים רבים עפים באייר. ואם פן אפשר להשוות שוטנשטיין לרש"י? ומי שלומד שוטנשטיין הוא לא למדן. כי צריכים לעזוב וללמוד ולטרח בתורה. ואנחנו שלמדנו בגלותנו גמרא, היינו רואים בכל דבור רש"י מה הקשה לו (ככה היה המנהג בתנ"ך), ולא אומרים "מה אומר רש"י", כי זה כבר הבנת הנקרא, ואת זה לומדים בבית ספר, אלא אומרים "למה אומר רש"י" ולמה הוא כתב את זה, כי זו החקמה לראות מה שלא כתוב ברש"י, וכשולמדים ככה, אז כל דבור ברש"י הוא חוץ, והרב היה שואל: מה הקשה לרש"י, וכלם היו מצביעים ורואים לומר את ההסבר שלהם (ואני הייתי חקטו שבתלמידים, והרב לא היה רואה אותי, אז הייתי מטפס על הספסל ואומר לו יש לי הסבר), והרב היה אומר: זה שיבשל זה רוח בלא כח וכדומה, ואם אחד אמר משהו יפה הרב היה משבח אותו ואומר לו: אתה הבנת נכון. וככה כל דבור ברש"י היה חוץ. אבל היום לא עושים ככה, ומקסימום כותבים שפרושי רש"י הוא כך וכך. המאירי (בסוף פתיחתו למסכת אבות) כתב ברש"י במלה אחת מתרץ חבילות חבילות של קשיות, כי מי שישמע את רש"י יראה תענוג שאין למעלה ממנו. אבל היום עזבו את רש"י ולומדים את הרמב"ם והרשב"א וכו' (המכין מצעדי גב"ר - גמרא גלי רש"י). אבל קדם כל צריך ללמד רש"י! כי בלעדי לא תוכל לזוז. (גליון 35 הערה 28).

לא קם מפרש כמו רש"י לפני ולאחריו
פעם כתבתי מאמר על רש"י (ונדפס בספר "מגדולי ישראל" ח"א), וכתבתי שם (עמ' ט"ז) שלא קם מפרש כמו רש"י לפני ולאחריו, אז אחד אמר לי: איך אתה אומר שלא קם לאחריו, הרי עכשיו כלם לומדים שוטנשטיין וגמרא עם פרוש מהדורת שוטנשטיין... אתה משהו שוטנשטיין לרש"י? מה לתבן את הבר? וכי שוטנשטיין ורש"י זה אותו דבר? אתה יודע מה ההבדל ביניהם? שוטנשטיין מסביר את הכל כמו שפסבירים לילדים, אז פשהכל מוכן לה זה חקמה! ולכן ספר זה נועד רק לבעלי תשובה או למתחילים ללמוד גמרא, אבל אדם תלמיד חכם לא ילמד שוטנשטיין! וככה אמר הרב שף זצ"ל שהיום מגישים את התורה בצורה כל כך פשוטה, ואיפה הגיעה של התורה! לכן צריך להתנגע ולשבר את הראש כדי להבין את התורה, "חקמה שלמדת באף עמדה ל" (הרמב"ם פ"ג מהלכות תלמוד תורה ה"ב).

ובואו תראו כמה רש"י מדיק ונפלא. לפני כמה שנים מצאתי רש"י בבכורות (ח' ע"א, בד"ה כ"ב) שדלג את אחת וכו' מה מאיר לה את העינים, מה כתוב בגמרא שם? "אימתי את רצון? בשעה שהצבור מתפללין", והגמרא מביאה כמה מקורות לזה כמו "ואני תפילתי לה' את רצון" וכו', ואחר כך כתוב: "וב אחא בר חנינא אמר מהקא: הן אל כפיר ולא ימאס" (א"י ל"ה), כלומר איך לומדים שבשעה שהצבור מתפללים זה ית רצון? מהפסוק "הן אל כפיר ולא ימאס". ורש"י כותב: "כפיר לא ימאס - תפלת הרבים לא ימאס", מה רוצה רש"י? הרי זה כבר כתוב בגמרא, ומה הוסיף רש"י? אלא הקשה לו קשיא עצומה: איפה כתוב בפסוק לא ימאס תפלת רבים? הרי כתוב "הן אל כפיר" - הקדוש ברוך הוא הוא כפיר וגדול, "ולא ימאס" - מה לא ימאס? אולי את בעלי תשובה או את עושי מצוות וכו', איפה מצאת בפסוק תפלת רבים? אז מה עשה רש"י? השמיט את הוא"ו של "ולא ימאס" וכתב "כפיר לא ימאס", ואם פן זה הפנהו של הפסוק: "הן אל" - הקדוש ברוך הוא, "כפיר" - צבור כפיר וגדול, "לא ימאס". ולכן הוא השמיט את הוא"ו, ומה נעשה עם הוא"ו שפסוק? אלא יש רש"י במקום אחר על הפסוק [שנקרא בשפת הבאה] "ואלה בני צבוק ונאיה וענה" (בבאש"ט ל"ו כ"ד), שלקאורה צריך לומר "איה וענה" ומה זה "ואיה", אלא הוא"ו של "ואיה" נוספת ויתרה, והוא מביא שם דגמה לזה מהפסוק "נרדום ונכב וסוס" (תהלים ע"ז ט), שהא"ו של "ורכב" מיתרת, ואם פן זה כוננת

חידה

זה בל-ל וזה ב-א הראשון קודם לשני

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי. תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציין שם וכתובת בצורה ברורה). נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב

פתרון לסיפור קודם: שטר שחובות את הפסוק. אליו הוא הראה למסכתו בהקדמתו שטר השטר הוא של היום, וזה ממלך שויתר לו קפיצת הדרך. (כ"כ אחד מוחמי אשכנז).

החובה: ניסים וינתן חזק - אשדוד

תירוץ המונח: האנן הקדוש המקובל רבי חיים טרבלסי זצ"ל היה מרבי עירק עמית לפני כ-שישים שנה. בתמונה הוא רואה במשתתף בסדר "ועתה דיברו המסורות בבית הנבט רבי חומאני עלוש יעריא בצפת (מתוך קונטרס 'המנהיג' שכתב ספר 'עניני שבתי קומי'). הרב היה מתלמידיו של הגאון המקובל רבי מנחם עידאן זצ"ל (רב הרובע הקטן בירובא - הדינת), רבי חיים מחר ספר "ראה חיים", חידושים עמוקים על תורה ע"פ יסודות הקבלה. בעומק ובעיון נדיר (אשר הופיע ויצא לאור בשנת ע"י המנח"ר נח חייט טרבלסי זצ"ל, ובשנים האחרונות יצא לאור במהדורת צילום מחדשת ע"י כבדי חייט). הוויכוח בניסין כחן - צפת

הלכה נאמנה

לא הביא אותו בשלחן ערוך, וסתם דבריו שאם ברכת על פרי אתה פוטר פרי אחר גם חשוב יותר. ומסתבר פן להלכה וכמו שכתב פה החיים, שלא יברך שוב. אבל לכתחלה תבון על כל מה שציבאו לה, ואל תכנס למחלוקת. (גליון 100 אותיות י"ז, י"ח. ושם ביאר מרן שליט"א שמשתבר שלא לברך פעם נוספת, אף שהבן איש חי (שנה ראשונה פרשת בלק אות ט') והרב עובדיה (בחוון עובדיה ברכות עמוד עמוד ק"פ) והרב משה לוי (בברכת ה' חלק ג' פרק ט' סיפ' ב') פסקו שיש לברך. ראה שם).

אדם שהביאו לפניו פרי וברך עליו, ואחר כך הביאו לפניו פרי אחר יותר חשוב ממנו, מה יעשה? לפי הרשב"א (בחינושי לברכות מ"א עמוד א') מברך עוד פעם על הפרי השני, למה? כי אינו בדין שפרי פשוט יפטר את הפרי החשוב, ואמנם הפרי החשוב הגיע אחריו זה והוא אותה ברכה, אבל פיון שהוא חשוב יותר אז תברך עליו עוד פעם. אבל הפה החיים (סימן ר"ו ס"ק ט"ל) דיק מדברי ספר חסידים לא כך (סימן תתמ"ו), וגם מרן שבבית יוסף (חלק אורח חיים סימן ר"ו) הביא דעת הרשב"א,